

*До разової спеціалізованої вченої ради
Дніпровського державного університету
внутрішніх справ*

РЕЦЕНЗІЯ

**д.ю.н., старшого дослідника Почтового М.М. на дисертацію Любчика
Олександра В'ячеславовича на тему: «Кримінальна відповідальність за
порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту
особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння»,
на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності «Право»**

Актуальність теми. У 2021 році чинний КК України було доповнено ст. 286-1 КК України. Відповідно до статистичної інформації, розміщеної на офіційному вебсайті Офісу Генерального прокурора, у 2024 році було зареєстровано 718 повідомлень про діяння, що мають ознаки цього кримінального правопорушення, а у період з січня по квітень 2025 році їх кількість становить 161 повідомлення, що свідчить про високу актуальність запровадження цієї кримінально-правової норми. Європейська конвенція про покарання за дорожньо-транспортні злочинні діяння від 30.11.1964 у перелік кримінально караних діянь включає, зокрема, керування автотранспортом під впливом інтоксикації, у стані сп'яніння, під впливом наркотиків та речовин, які діють подібним чином, а так само при нездатності керувати внаслідок надмірної втоми. У низці держав керування транспортним засобом у стані сп'яніння визнається злочином незалежно від того, чи настали певні суспільно небезпечні наслідки.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача. За результатами вивчення дисертаційної роботи та наукових публікацій автора встановлено, що дослідження є структурованим, логічним, послідовним, відповідає заявленій меті та поставленим завданням, відображеним у роботі. Зокрема, наукові положення в тексті дисертації за формою викладу дохідливі, у смислового значенні взаємопов'язані. Структура, зміст, послідовність, взаємозв'язок підрозділів дисертації спрямовані на реалізацію основної мети.

Автор здійснив комплексне монографічне дослідження, яке полягає у розробці науково-прикладних положень щодо кримінальної відповідальності за

порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння, а також удосконаленні теоретичних та законодавчих положень щодо даного кримінального правопорушення.

Належними є законодавча та доктринальна бази дослідження відповідної сфери регулювання суспільних відносин. Обґрунтованість сформульованих у дисертації положень підтверджується якісним аналізом використаних джерел.

Такий підхід у формулюванні завдань є підтвердженням комплексного характеру дослідження, як такого, що полягає у необхідності послідовного розгляду теоретичних, законодавчих та правозастосовних аспектів визначеної проблеми.

Викладені наукові положення, висновки та рекомендації достатньою мірою обґрунтовані, логічно витікають з детального аналізу досліджуваного явища.

Основні положення дисертаційного дослідження знайшли своє відображення у 4 наукових публікаціях, з яких: 3 – у вітчизняних фахових виданнях, 1 – у тези доповіді на міжнародній науково-практичній конференції.

Наукова новизна висновків, пропозицій та рекомендацій, сформульованих у дисертації. Найбільш важливими положеннями та висновками наукової новизни проведеного дослідження є такі:

вперше:

- визначено поняття суб'єкта кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286-1 КК України. Суб'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286-1 КК України слід вважати фізичну, осудну особу, 16-річного віку, яка на момент вчинення кримінального правопорушення керувала транспортним засобом та мала посвідчення водія (посвідчення тракториста-машиніста, тимчасовий дозвіл на право керування транспортним засобом, тимчасовий талон на право керування транспортним засобом) відповідної категорії або навчала керуванню транспортним засобом, перебуваючи безпосередньо в транспортному засобі та знаходилась у стані алкогольного,

наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції;

- пропонується доповнити санкцію ч. 1 ст. 286-1 КК України, таким видом покарання, як штраф у наступній редакції: « - карається штрафом від трьох тисяч до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до трьох років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк від трьох до п'яти років».

удосконалено:

- сучасний стан дослідження питань та проблем кримінальної відповідальності за порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння;

- встановлення відмежувальних ознак ст. 286-1 КК України із суміжними кримінальними правопорушеннями (ст. ст. 287, 291, 415, 115, 121, 119, 128, 135 КК України)

дістали подальшого розвитку:

— положення щодо встановлення стану сп'яніння, як ознаки кримінального правопорушення у кримінальному праві, яка виступає: певним мірилом для подальшого призначення покарання; обмеженням щодо можливості застосування підстав щодо звільнення від кримінальної відповідальності; обмеженням можливості застосування окремих видів звільнення від покарання та його відбування; необхідною ознакою окремих видів кримінальних правопорушень (серед яких кримінальне правопорушення передбачене ст. 286-1 КК України);

— положення, які стосуються кримінальної відповідальності за керування транспортними засобами у стані сп'яніння у КК зарубіжних країн та їх порівняльно-праовий аналіз із КК України;

кримінально-правовий аналіз об'єктивних та суб'єктивних ознак складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286-1 КК України. Зокрема питання відсутності єдиного поняття «транспортний засіб» у технічній і юридичній літературі, а також чіткого тлумачення та обсягу предмета

кримінального правопорушення; кримінологічного підходу до визначення обстановки як важливого елементу кримінологічної характеристики механізму злочинної поведінки при транспортному злочині; законодавче визначення стану сп'яніння, нормативно-правове поняття «особа, яка керує транспортним засобом», розгляд керування транспортним засобом у стані сп'яніння, як ознаки, що характеризує не тільки суб'єкт кримінального правопорушення, а й його об'єктивну та суб'єктивну сторону, суб'єктивної сторони кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286-1 КК України із двома варіантами її встановлення тощо.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані пропозиції, практичні рекомендації та висновки можуть використовуватись у різних сферах діяльності.

Дискусійні положення та зауваження щодо оформлення та змісту дисертації. Поряд з новими і загалом позитивними пропозиціями дисертанта, слід звернути увагу на ряд положень дисертації, які потребують доопрацювання.

1. Загальноприйнятим у правовій науці є те, що предмет дослідження має відповідати темі, тоді як автор у предметі дослідження вказав тільки порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння, тобто назва статті 286-1 КК України без вказівки на початку «кримінальна відповідальність за».

2. Також не вистачило пропозицій до кримінально-виконавчого законодавства, оскільки досліджуване кримінальне правопорушення вважається необережним, а тому засуджені особи за його вивчення відбувають покарання у виправних колоніях мінімального рівня безпеки. Цих питань автор у роботі не розглянув.

Зазначені зауваження та побажання не впливають на загальне позитивне уявлення про роботу, не зменшують її наукової новизни та практичної значимості і тому не є перешкодою для її представлення в спеціалізовану раду для офіційного захисту.

Відповідність дисертації профілю спеціалізованої вченої ради. За змістом дисертаційна робота Любчика Олександра В'ячеславовича на тему: «Кримінальна відповідальність за порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння», представлена на здобуття ступеня доктора філософії, повністю відповідає спеціальності 081 «Право».

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація Любчика Олександра В'ячеславовича на тему: «Кримінальна відповідальність за порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння» є завершеною працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що розв'язують конкретне наукове завдання у галузі кримінального права і в цілому відповідає вимогам пп. 6,7,8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор – Любчик Олександр В'ячеславович – заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право».

Рецензент:

Заступник директора

ННІ права та інноваційної освіти

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ,

доктор юридичних наук, старший дослідник

Максим ПОЧТОВИЙ

Підпис Почтового М.М. засвідчую:

Проректор

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

доктор юридичних наук, професор

Заслужений діяч науки і техніки України

Олександр ЮНІН

